

NØVN

Minningarorð um Herluf Kartin Olsen, Sørvági

Føddur 3. oktober 1951 Deyður 3. oktober 2013

Herluf var ættaður við Kirkjar í Miðvági, men giftist til Sørvágs við Lis Williams-dóttir. Tey finga triggjar synir saman, og eru teir vaksni nú og eru til skips. Herluf og Lis bygdu hús saman uppi á Mýrum, og er tað sera vakurt at búgva har serliga um summarið, tá ið heiðafuglurin letur.

Herluf vaks annars upp við Kirkjar og vóru vit grannar. Hann var sera fryntligur maður og stuttligur við, og høvdu vit vinasamband saman alt lívið. Vit spældu á sandinum, sparkaðu fótbólt og vóru úti á Dali og Nýpunni. Har slitu vit okkara barnaskógvar. Herluf var góður við alt livandi, og høvdu vit

likkuungar og krákuungar, sum vit fódraðu og aldu upp. Herluf plagdi at ganga á fjall, serliga í Nýpunni, har pápi hansara røktaði. Alt var so gott, og alt sá so ljóst út. Vit vuku til mans og fóru til skips. Herluf sigldi sum kokkur við Vesturleika í fleiri ár, og nógv ár var hann við Brestir. Hann var álitismaður, og tú visti, hvar tú hevði hann. Herluf var eisini væl dándur av skipsfeløgum sínum. Minnini um Herluf, mín góða vin, eru góð, og eg dugi ikki at fata, at hann ikki er millum okkum meir.

Tað, sum hendi, var, at Herluf bráðliga gjørdist álvarsama sjúkur, og doyði hann eftir stutta sjúkralegu, ja,

vit kunnu siga, í bestu árum. Stórir var skarin, sum fylgdi honum út á kirkjugarðin í Sørvági. Tað tynnist í vinasara. Nú eg skrivi hesi minningarorð, hugsji eg um, hvussu stutt lívið í grundini er. Lívsleiðin kann brátt vera at enda komin. Eg hugsji um barnaárin við Kirkjar, tá vit sum óvitar spældu saman og høvdu manga hugnaliga lötuna saman eisini sum hálvvaksni.

Mínir tankar leita í hesi løtu til Lis og synirnar, sum so bráðliga mistu mann og pápa. Eisini leita tankar mínir til Herdis, hansara gomlu mammu, sum býr á Sýnini í Miðvági. Tit hava mist nógv, og vit hava eisini mist.

Familjan varð fyri stuttum rakt, tá ið ein bróðursonur Herluf doyði. Alt hetta ger lívið torført, og vit hava ilt við at koma yvir sorgina. Men lívið heldur fram, og vit skulu víðari, soleiðis er lívið bara.

Bøn mín er, at Harrin má signa tykkum øll og fylgja tykkum og okkum inn í framtíðina. Hann, ið øllum ræður, signi tykkum og gevi tykkum dirvi til at liva víðari við góðu minnunum, sum vit øll hava eftir Herluf.

Ærað veri minnið um Herluf, mín góða vin!

Finnbjørn

Til minnis um André Niclasen

André Niclasen doyði fríggjadagin 1. november.

Eg sendi hervið mína kondolencu til Dikku og familju.

André vaks upp og gekk í skúla í Klaksvík. Aftaná skúlan fekst hann nøkur ár við handilsskap, men hugurin at lesa førði hann til Havnar, har hann gekk á Studentaskeið. Hann bleiv studentur í 1960. Hesa tíðina í Havn var hann aktivur tjóðveldismaður, millum annað í felagnum "Kvøldsetu", sum nøkur hildu vera nakað reytt. Hann skrivaði dúgliga skarp- ar republikanskar greinar í blaðnum hjá flokkinum, 14. September, undir dulnevnum JAP (Jean André Pauli.)

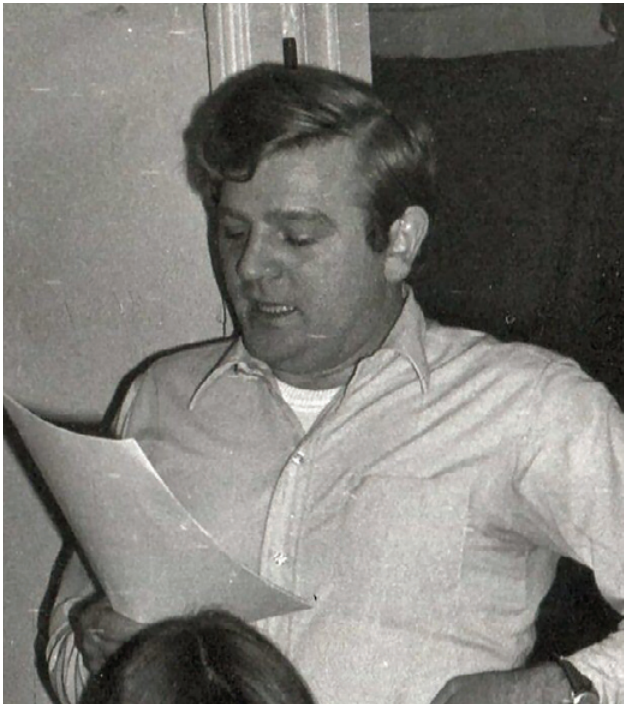
Síðan var hann læraravikarur eina tíð, m.a. í Sandavági. Men leiðin gekk til Keypmannahavnar, har hann fór at lesa týskt og russiskt á Universitetinum. Og aftur her var hann politiskt aktivur. Hann var á heystið 1962 millum stovnarar af "Oyggjaframa", sum var eitt socialistiskt ungmanna-felag við tóttum bondum til Tjóðveldisflokkin ta fyrstu tíðina.

Felagið fór at geva eitt lítið blað út, tað kallaðist "Framin", av mongum kallað "Tramin". André var blaðstjóri. Tey fyrstu numrini vóru primitiv, tvær til fýra duplikeraðar A-4 síður. Men skjótt varð lagt um til off-set prent,

sum gav stórar møguleikar. Serliga karikaturteknigar blivu tá vanligar í blaðnum, eitt nú leveraði Valdemar Dalsgarð eina rúgvu av finum tekningum, sum í dag munnu sigast at vera klassiskar. Ofta vóru intensir arbeiðsdagar í Husumgade, har André og familjan búðu, tá Framin skuldi gerast, alt var sjálvboðið og ólönt arbeiði. Blaðið hevði, tá tað var uppá tað besta eitt upplag uppá meira enn 1000, og haldarar javnt býttir millum Føroyar og útlandið.

Umframt blaðið og almennar fundir legði felagið dent á at skaffa sær vitan um socialismuna, teoretiskt og praktiskt, og skipaði fyri lesirungum um politiska økonomi, søguliga materialismu og mangt annað. Tað var stór hjálp í hesum arbeiði, tá kendasta og mest útbreidda verkið hjá Karl Marx og Friedrich Engels: Kommunistiska Manifestið kom út á forlagnum hjá Oyggjaframa í 1969. Tað var André, sum umsetti megnarverkið úr týskum. Manifestið hevur stóran søguligan týdning, tí her verður tann søguliga materialisman, sum er ein nýggjur máta at skilja søgugongdina, lögð fram.

Eina tíð, umleið 1969, var André studentur í Moskva, har hann las russiskt. Meðan hann var har, umsetti hann

saman við Valdemar Dalsgarð bókina V.I. Lenin "Úrvaldar greinar", sum kom út í 1971.

Tann socialistiska støðutanin í politikki gjørdi, at hann og aðrir í felagnum vóru innstillaðir til eksklusión úr Tjóðveldisflokkinum, sum ongantið alment hevði torað at tikið orðið social-ismu uppá tungu. Tað hendi tó ikki, men tá KFF, Kommunistiski Flokkur Føroya, varð stovnaður mitt í 70'unum, fóru hann og aðrir úr Tjóðveldinum, sjálvsagt. Hesin flokkur, sum ongantið fekk stórvegis týdning, gav út eitt vikublað, sum kallaðist "Tíðin", har André virkaði

sum blaðstjóri. Hóast politiska landkortið er broytt grundleggjandi hesi seinastu umleið 20 árin, so broytti André ikki síni politisku høvuðssjónarmið, men helt fast um, at socialismen var tann rætta leiðin.

André var lærari í Høydølum, men undirvísti eisini á Læraraskúlanum og Handilsskúlanum, og hann var ein góður lærari, avhildin, nærlagdur og fakliga dugnaligur. Til undirvísingabrúk skrivaði hann heftir um týska grammatikk, sum stóðu sína roynd í praktisku undirvísingini í skúlastovunum. Men tá hann vildi

hava Skúlabókagrunnin at geva eina týska grammatikk út sum bók, bar ikki til. Manuskriptið leveraði André liðugt og rættlisið, men Skúlabókagrunnurin vildi broyta fakmál og málburð. Tað vildi Andé sjálvandi ikki finna seg í. Tískil hevur manuskriptið ligið í onkrari skuffu í meira enn 20 ár hjá Nám, sum tað nú eitur.

André dugdi at tosa og skriva russiskt flótandi, og tað kom mangan til gagns, tá føroyingar skuldu samráðast við Russland um fiskirættindir, ella tá myndugleikar skuldu samskifta við russisk skip í føroyskum sjógvi. Tá russiskir sjómenn vóru innlagdir á sjúkshús í Føroyum var hann ein álítandi tolkur.

Gjøgnum fleiri ár skrivaði André fast til "Málteigin" í Sosialinum. Smáir, oftast skemtiligir og beinraknir stubbar um føroyska málið. Eingin ivi var um, at André dugdi at málbera seg sum fáur, hann skilti nuancurnar í málinum. Og hartil ræddist hann ikki tað livandi, talaða málið, sum hann meinti átti at vera grundarlagið. Mál broytast, orð koma og fara og skifta týdning.

Høvuðsverkið hjá André er og verður bókin "Føroya mál á manna munni," har hesar smágreinar eru samlaðar til eitt verk, sum er varðin, ið umboðar ta liberalu,

ódogmatisku mállinjuna í føroyskum. Ein lýsandi varði í orðaskiftinum um mál og málrøkt. (Í parentes kann nevast, at André kundi ikki fordraga orðið kjak, sum merkir tað sama sum kegl; hann vildi hava orðaskifti ella debatt, sum hóskaði betri í einum upplýstum samfelagi, sum hann tók til).

André var sera aktivur í "Málfelagnum", sum millum annað arbeiddi fyri at normalisera føroyska alfabetið, so at grundarlagið var tað klassiska latínska alfabetið frá A til Z, við iskoyti av teim føroysku tvíljóðunum og strikubókstavunum. Hvi ikki, sum hann segði, góðtaka, at vit dagliga brúka allar teir latínsku bókstavirnar, eisini c, q, w, x og z. Hygg í telefonbókina. Kann man læra matematikk uttan eitt x?

Ein aktivur maður er farin. Hansara grundstøði var ein humanistisk lívsfilosofi. Sum marxistur, lærari, debattørur og málfrøðingur gjørdi hann greiddiga vart við seg, og soleiðis skal hann minnast.

Rolf Guttusen

11.11.2013